

საბა ჟიჟილაშვილი¹, ირაკლი მჭედლიშვილი¹, ანა ჟიჟილაშვილი¹,
ნატო გარუჩავა¹, ნანა მებონია^{1,2}

კუჭის კიბოს პირველადი და მეორადი პრევენციის მიდგომები
(ლიტერატურის სისტემური მიმოხილვა)

¹ეპიდემიოლოგიისა და ბისტატისტიკის დეპარტამენტი, თბილისის სახელმწიფო სამედიცინო უნივერსიტეტი, თბილისი; ²დაავადებათა კონტროლისა და საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის ეროვნული ცენტრი, საქართველო

Doi: <https://doi.org/10.52340/jecm.2024.04.05>

SABA ZHIZHILASHVILI¹, IRAKLI MCHEDLISHVILI¹, ANA ZHIZHILASHVILI¹,
NATALIA GARUCHAVA¹, NANA MEBONIA^{1,2}

APPROACHES TO PRIMARY AND SECONDARY PREVENTION OF GASTRIC CANCER
(A SYSTEMATIC REVIEW OF THE LITERATURE)

¹Tbilisi State Medical University, Georgia;

²National Center for Disease Control and Public Health of Georgia (NCDC)

SUMMARY

Introduction: Gastric cancer (GC) remains the fifth most common cancer globally.

Methods: We conducted a systematic review of the literature by searching electronic databases including Scopus, PubMed, and Cochrane Reviews. Using the search terms "Helicobacter pylori", "gastric cancer", and "screening", we searched for scientific publications on gastric cancer prevention, published between 2000 and 2023.

Results. Studies show that screening and treatment of *H. pylori* can reduce the incidence of stomach cancer by 35%. In high-incidence countries, population-based strategies for early diagnosis along with *H. pylori* testing and treatment programs have been used effectively to reduce the morbidity and mortality of GC. Early detection of pre-cancer disorders is very important, to offer less invasive treatment to patients.

Conclusions. Current practice focuses on eradication of *H. pylori* in symptomatic individuals, and endoscopic screening is recommended for groups at significantly increased risk of GC. High-risk groups include first-generation immigrants from high-incidence countries (East Asian, Eastern European, and Latin American countries) and individuals with a family history of gastric cancer in first-degree relatives.

Keywords: Gastric cancer, prevention, Helicobacter pylori, literature review

შესავალი. კუჭის კიბო მესამე ყველაზე გავრცელებულ კიბოდ რჩება გლობალურად, მიუხედავად ავადობის ზოგადად კლების ტენდენციისა [13]. კუჭის კიბოსთვის დამახასიათებელია კარგად გამოხატული კიბოსწინარე დაზიანებები, რაც პირველადი და მეორადი პრევენციის საფუძველს იძლევა [10].

კვლევის მეთოდი: სისტემატური მიმოხილვა ჩატარდა ელექტრონულ მონაცემთა ბაზებში, მათ შორის Scopus, PubMed-სა და Cochrane Reviews-ში მასალების მოძიებით. საძიებო ტერმინების „*Helicobacter pylori*“, „კუჭის კიბო“, „სკრინინგი“ გამოყენებით ჩვენ მოვიძიეთ 2000 – 2023 წლებში გამოქვეყნებული სამეცნიერო პუბლიკაციები კუჭის კიბოს პრევენციის შესახებ. სამეცნიერო ნაშრომებში პრევენციული მეთოდების ეფექტურობა შეფასებულია შანსების თანაფარდობით (შთ, OR) და ფარდობითი რისკით (ფრ, RR). მიღებული შედეგების სარწმუნობა შეფასებული იყო 95%-იანი სარწმუნობის ინტერვალით (95% CI).

მიღებული შედეგები. მსოფლიო მოსახლეობის თითქმის 50% ინფიცირებულია *Helicobacter pylori*-ით, კვლევები ადასტურებენ, რომ *H. pylori*-ის სკრინინგითა და მკურნალობით კუჭის კიბოს ავადობა შეიძლება 35%-ით შეამცირდეს [15]. რანდომიზებული კვლევების შედეგების მიხედვით, *H.*

pylori-ის ერაღიკაცია კუჭის კიბოს დაახლოებით 50%-ით შემცირებასთან არის დაკავშირებული [1]. კიბოს კვლევის საერთაშორისო სააგენტო რეკომენდაციას უწევს *H. pylori*-ის ტესტირებისა და მკურნალობის სტრატეგიებს კუჭის კიბოს მაღალი ავადობის მქონე ქვეყნებში [10]. *H. pylori*-ის ერაღიკაციული თერაპიის ფართო გამოყენებასთან დაკავშირებული ერთ-ერთი გვერდითი ეფექტი შესაძლოა იყოს გაზრდილი ანტიბიოტიკო-რეზისტენტობა. ამდენად, პოპულაციაზე დაფუძნებული *H. pylori*-ის ტესტირებისა და მკურნალობის ნებისმიერი სტრატეგია უნდა მოიცავდეს რეზისტენტობისა და ანტიბიოტიკების წარსულში გამოყენების მახასიათებლების შეფასებას ანტიმიკრობული საშუალებების სწორი შერჩევის მიზნით [11].

მაღალი ავადობის ქვეყნებში *H. pylori*-ის პრევენციის პროგრამებთან ერთად ადრეული დიაგნოსტიკის პოპულაციური სტრატეგიებიც ეფექტურად გამოიყენება. ენდოსკოპიური სკრინინგის გზით ადრეული დაზიანებების გამოვლენა მნიშვნელოვანია პაციენტებისთვის მინიმალური ინვაზიური მკურნალობის შეთავაზების მიზნით [4]. იაპონიაში *Hamashima C.* და სხვათა მიერ ჩატარებული კვლევით გამოვლინდა, რომ წინა სამი წლის განმავლობაში ენდოსკოპიური სკრინინგის ჩატარება კუჭის კიბოს სპეციფიკური სიკვდილიანობის 30%-ით შემცირებასთან იყო დაკავშირებული [9]. ექვსი კოჰორტული და ოთხი შემთხვევა-კონტროლით კვლევის მეტა-ანალიზში ენდოსკოპიური სკრინინგი დაკავშირებული იყო კუჭის კიბოს სპეციფიკური სიკვდილიანობის 40%-ით შემცირებასთან [17].

კორეის კიბოს სკრინინგის ეროვნული პროგრამის ფარგლებში ჩატარებულ კვლევაში კუჭის კიბოს სპეციფიკური სიკვდილიანობის შესწავლის თანაფარდობა (OR) სკრინინგულ პროგრამაში მონაწილე პირებში დანარჩენებთან შედარებით (არასოდეს ჩატარებიათ სკრინინგი) იყო 0.53 (95% CI=0.51-0.56) [8]. ჩინეთში ჩატარებულ კვლევაში სკრინინგის დაცვის ეფექტი (OR=0.72, CI=0.54-0.97) გამოვლინდა მათში, რომელთაც ჩატარებული ენდოსკოპიური სკრინინგის დამადასტურებელი დოკუმენტი გააჩნდათ [3]. აღმოსავლეთ აზიაში ჩატარებული ექვსი კოჰორტული კვლევიდან [5,6,7,9,12,14] დადასტურდა ენდოსკოპიური სკრინინგის ეფექტურობა დაავადების ადრეულ სტადიაზე გამოვლენის თვალსაზრისით.

და ბოლოს, ამჟამად არსებული პრაქტიკა ორიენტირებულია სიმპტომურ პირებში *H. pylori*-ის აღმოფხვრაზე [2]. ხოლო ენდოსკოპიური სკრინინგის შესახებ რეკომენდაცია ეძლევათ კუჭის კიბოს მნიშვნელოვნად მაღალი რისკის ქვეშ მყოფ ჯგუფებს: პირველი თაობის ემიგრანტებს მაღალი ინციდენტის ქვეყნებიდან (აღმოსავლეთ აზია, აღმოსავლეთ ევროპა და ლათინური ამერიკის ქვეყნები) და პირებს, რომლებსაც კუჭის კიბოს ოჯახური ანამნეზი აღენიშნებათ პირველი რიგის ნათესავებში [16]. თუმცა, დასავლეთის ქვეყნებში კუჭის კიბოს პოპულაციური ინტერვენციების გავლენის შესაფასებლად სარწმუნო მონაცემები არ არსებობს [10].

გამოყენებული ლიტერატურა:

1. Argueta EA, Moss SF. The prevention of gastric cancer by Helicobacter pylori eradication. *Curr Opin Gastroenterol.* 2021 Nov 1;37(6):625-630.
2. Chey WD, Leontiadis GI, Howden CW, Moss SF. ACG Clinical Guideline: Treatment of Helicobacter pylori Infection. *Am J Gastroenterol.* 2017 Feb;112(2):212-239. doi: 10.1038/ajg.2016.563. Epub 2017 Jan 10. Erratum in: *Am J Gastroenterol.* 2018 Jul;113(7):1102.
3. Chen Q, Yu L, Hao CQ, Wang JW, Liu SZ, et al. Effectiveness of endoscopic gastric cancer screening in a rural area of Linzhou, China: results from a case-control study. *Cancer Med.* 2016 Sep;5(9):2615-22. doi: 10.1002/cam4.812. Epub 2016 Jul 1. PMID: 27367362;
4. Conti CB, Agnesi S, Scaravaglio M, Masseria P, et al. Early Gastric Cancer: Update on Prevention, Diagnosis and Treatment. *Int J Environ Res Public Health.* 2023 Jan 25;20(3):2149.

5. Hamashima C, Ogoshi K, Narisawa R, Kishi T, et al. Impact of endoscopic screening on mortality reduction from gastric cancer. *World J Gastroenterol*. 2015 Feb 28;21(8):2460-6.
6. Hamashima C, Shabana M, Okada K, Okamoto M, Osaki Y. Mortality reduction from gastric cancer by endoscopic and radiographic screening. *Cancer Sci*. 2015 Dec;106(12):1744-9.
7. Hosokawa O, Miyanaga T, Kaizaki Y, et al. Decreased death from gastric cancer by endoscopic screening: association with a population-based cancer registry. *Scand J Gastr*. 2008;43(9):1112-5.
8. Jun JK, Choi KS, Lee HY, et al. Effectiveness of the Korean National Cancer Screening Program in Reducing Gastric Cancer Mortality. *Gastroenterology*. 2017 May;152(6):1319-1328.e7.
9. Kim H, Hwang Y, Sung H, Jang J, Ahn C, Kim SG, Yoo KY, Park SK. Effectiveness of Gastric Cancer Screening on Gastric Cancer Incidence and Mortality in a Community-Based Prospective Cohort. *Cancer Res Treat*. 2018 Apr;50(2):582-589.
10. Lansdorp-Vogelaar I, Meester RGS, et al. Cost-effectiveness of prevention and early detection of gastric cancer in Western countries. *Best Pract Res Clin Gastroenterol*. 2021 Mar-Apr;50-51:101735.
11. Murakami TT, Scranton RA, Brown HE, et al. Management of Helicobacter Pylori in the United States: Results from a national survey of gastroenterology physicians. *Prev Med*. 2017 Jul;100:216-222.
12. Matsumoto S, Yamasaki K, Tsuji K, Shirahama S. Results of mass endoscopic examination for gastric cancer in Kamigoto Hospital, Nagasaki Prefecture. *World J Gastr*. 2007 Aug 28;13(32):4316-20.
13. Park JY, Herrero R. Recent progress in gastric cancer prevention. *Best Pract Res Clin Gastroenterol*. 2021 Mar-Apr;50-51:101733.
14. Riecken B, Pfeiffer R, Ma JL, Jin ML, et al. No impact of repeated endoscopic screens on gastric cancer mortality in a prospectively followed Chinese population at high risk. *Prev Med*. 2002 Jan;34(1):22-8.
15. Sarmasti M, Khoshbaten M, Khalili F, Yousefi M. Cost-Effectiveness of Screening Helicobacter pylori for Gastric Cancer Prevention: a Systematic Review. *J Gastrointest Cancer*. 2022 Dec;53(4):1093-1103.
16. Saumoy M, Schneider Y, Shen N, Kahaleh M, Sharaiha RZ, Shah SC. Cost Effectiveness of Gastric Cancer Screening According to Race and Ethnicity. *Gastroenterology*. 2018 Sep;155(3):648-660.
17. Zhang X, Li M, Chen S, Hu J, Guo Q, Liu R, Zheng H, Jin Z, Yuan Y, Xi Y, Hua B. Endoscopic Screening in Asian Countries Is Associated With Reduced Gastric Cancer Mortality: A Meta-analysis and Systematic Review. *Gastroenterology*. 2018 Aug;155(2):347-354.e9.

საბა უიუილაშვილი¹, ირაკლი მჭედლიშვილი¹, ანა უიუილაშვილი¹,
ნატო გარუჩავა¹, ნანა მეტონია^{1,2}

კუჭის კიბოს პირველადი და მეორადი პრევენციის მიდგომები
(ლიტერატურის სისტემური მიმოხილვა)

¹ეპიდემიოლოგიისა და ბისტატისტიკის დეპარტამენტი, თბილისის სახელმწიფო სამედიცინო უნივერსიტეტი, თბილისი; ²დაავადებათა კონტროლისა და საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის ეროვნული ცენტრი, საქართველო

რეზიუმე

შესავალი. კუჭის კიბო მესუთე ყველაზე გავრცელებულ კიბოდ რჩება გლობალურად.

მეთოდი: სისტემატური მიმოხილვა ჩატარდა ელექტრონულ მონაცემთა ბაზებში, მათ შორის Scopus, PubMed-სა და Cochrane Reviews-ში მასალების მოძიებით. საძიებო ტერმინების „*Helicobacter pylori*“, „კუჭის კიბო“, „სკრინინგი“ გამოყენებით ჩვენ მოვიძიეთ 2000 – 2023 წლებში გამოქვეყნებული სამეცნიერო პუბლიკაციები კუჭის კიბოს პრევენციის შესახებ.

შედეგები. კვლევები ადასტურებენ, რომ *H. pylori*-ის სკრინინგითა და მკურნალობით კუჭის კიბოს ავადობა შეიძლება 35%-ით შეამცირდეს. მაღალი ავადობის ქვეყნებში *H. pylori*-ის

ტესტირებისა და მკურნალობის პროგრამებთან ერთად ადრეული დიაგნოსტიკის პოპულაციური სტრატეგიებიც ეფექტურად გამოიყენება კუჭის კიბოს ავადობისა და სიკვდილიანობის შესამცირებლად. ადრეული დაზიანებების გამოვლენა ძალიან მნიშვნელოვანია პაციენტებისთვის მინიმალური ინვაზიური მკურნალობის შეთავაზების მიზნით.

დასკვნები. ამჟამად არსებული პრაქტიკა ორიენტირებულია სიმპტომურ პირებში *H. pylori*-ის აღმოფხვრაზე, ხოლო ენდოსკოპიური სკრინინგის შესახებ რეკომენდაცია ეძლევათ კუჭის კიბოს მნიშვნელოვნად გაზრდილი რისკის ქვეშ მყოფ ჯგუფებს. აღნიშნულ ჯგუფში შედიან პირველი თაობის ემიგრანტები მაღალი ინციდენტის ქვეყნებიდან (აღმოსავლეთ აზია, აღმოსავლეთ ევროპა და ლათინური ამერიკა) და პირები, რომლებსაც კუჭის კიბოს ოჯახური ანამნეზი აღენიშნებათ პირველი რიგის ნათესავებში.

